

A kamara-erdőben lesz az új növénykert

Dr. Mágócsy-Dietz Sándor nyilatkozata

Az Üllői-ut végén a Ludoviceum környékén terült el hosszú éveken át a budapesti tudományegyetem növénykertje, vagy amint köznyelven nevezték: *fűvészkert*. A tudományegyetem természetrajzi fakultásának hallgatói tudós tanáraik előadása mellett itt a valóságban is megláthatták a növényvilág ezer és ezer változatos fajtáját. A növénykert *Mágócsy-Dietz Sándor* egyetemi tanár igazgatása alatt európai hírnévre tett szert és a berlini egyetem növénykertjét, a budapesti mintájára rendezték be. Csendesen, szerényen a tudománynak élt és virágzott a szép növénykert és nem is sejtette, hogy az emberiség gyógyulására és fejlesztésére szolgáló intézmény, melyvel rokoncélt vélt szolgálni, fogja gyászos pusztulását okozni.

Mikor az Üllői-ut végén megkezdték az új egyetemi klinikák építését, a belgyógyászati klinikák után, a szülészeti, majd a szem- és elme-kórtani klinikák építésénél csiptek el egy-egy darabot a növénykertből, mely hatalmas gondozott földön éppen ezen a vidéken terült el. Mire a klinikák felépültek, 1910-ben a növénykertből nem maradt több, mint egy jófajta zöldséges kert. A tropikus és általában az idegen hazabeli növényeket irtották ki legelőször, majd meg kellett tizedelni a hazai flórát is, mert építettek, egyre építettek és a növénykert mind összébb szorult. A közoktatásügyi kormány végre is belátta a sok panaszkodásra, hogy növénytant mégis bajos előadni növények nélkül és ha a képes lapok még oly szép színes növényképreprodukciókat közölnek, ezekkel nem lehet szemléltető előadást tartani. A növénykert új elhelyezéséről kellett gondoskodni. Kapóra jött éppen a Margitsziget megvásárlása. A szigetet József főhercegtől 1910-ben vásárolta meg a fővárosi pénzalap 11 millióért és a közmunkatanács csak úgy járult hozzá a vételhez, ha a növénykertet a szigeten lehet elhelyezni. Az alku így létre is jött: a margitszigeti nagy virágkertet ki akarták telepíteni Óbudára és ennek helyére jött volna a növénykert. *Mágócsy-Dietz Sándor* igazgató gyönyörű

tervet dolgozott ki az új növénykert felállítására, mely csak annyiban különbözött volna a régitől, hogy *homoki növényt* nem ültettek volna benne, mert nagyon nehéz lett volna a szigetre homokosivatagot telepíteni.

„Ember tervez — és Lukács László végez“ — így szól ez esetben a közmondás. És Lukács László végzett is, de úgy, hogy még mai napig is a levegőben lóg az új növénykert ügye s van egyetemünk növénytani katedrával, de évek óta nincs már növénykertünk. A hallgatók képekről, vagy préselve ismerik a legtöbb és éppen a legritkább növényt. Lukács László ugyanis több közhasznú intézmény mellett játékbankkal is akarta gazdagítani ezt a szép országot. A játékbanknak pedig kaszinóépület kellett és nem növénykert. Lukács László tehát lemondott a növénykertről. Az igazság kedvéért tartozunk azonban megállapítani, hogy Lukács László gondolt arra, hogy majd a ligettelki dűlön, ahol most az új lóversenytér épül, szerez telket az újra hajléktalanná lett növénykertnek. Az első hírre azonban ezen a vidéken oly örjögő telekspekuláció kezdődött, hogy még Lukács László sem merte tervét megvalósítani.

Az idei tanévben is rengeteg baj volt a szűkre szorult növénykert miatt, mely nagyon zavarólag hatott az egyetemi növénytani előadásokra. A tanév befejeztével érdekesnek tartottuk a legilletékesebb helyen megkérdezni, hogy történt-e valami intézkedés a jövőre vonatkozólag, hogy ez a lehetetlen viszszasz helyzet megszűnjék. dr. *Mágocty-Dietz* Sándor igazgatóhoz, a növénykert tudós vezetőjéhez fordultunk tehát, aki az alábbi közérdekű nyilatkozatban válaszolt:

— Huszonnyolc hold területről négy hold területre szántották le a növénykertet az új klinikák miatt. A 28 hold területről megpróbáltuk átültetni a növényeket a 4 hold területre. Ez az átültetés azonban csak ideiglenes jelleggel történt, mert biztunk benne, hogy az 1908. évi törvénynek megfelelően hamarosan átköltözünk a Margitszigetre. Azóta hat esztendő telt el és az ideiglenesen elültetett növények elrohadtak, elszáradtak. Szomorú hely most ez a mi növénykertünk.

— A kultuskormány a ligettelki dűlön akart új telket szerezni a növénykertnek. Ezt a tervet én a leghatározottabban elneveztem, mert a növénykertnek *itt sem lett volna állandó maradása*. Legfeljebb ötven év múlva az új lóversenytér nyelte volna el a növénykeretet. Örömmel közölhetem, hogy a kultuszminisztériumban ez irányban folytatott tanácskozások során győzött az én álláspontom és az új növénykert helyéül a főváros közelében levő kamaraerdőt jelölték ki, ahol fenmaradása hosszú időre biztosítva lesz. Remélem, a jövő évben megkezdhetjük a munkát.

— Most nagyon sok bajunk van a növénytani oktatással ezen a szűk helyen összezsugorodva. Hogy mást ne említsek, a kísérlet dolgok, amelyek dominálnak a modern botanikában, teljesen lehetetlenek. Ideje volt már egy lépéssel előbbre menni.